

Altın Silsile
Necmettin SARIOĞLU

Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi (k.s)

Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi (k.s.) 1914-1990 yılları arasında Malatya/Darende'de yaşamış bir gönül sultanıdır. Soy bakımından 12. batından Somuncu Baba'ya oradan da Hz. Muhammed (s.a.v) Efendimiz'e ulaşan nesleyle 36. kuşaktan Peygamberimizin soyundandır. Babası Es-Seyyid Şeyhzâde Hatip Hasan Efendi, annesi Seyyid İbrahim Tâceddin-i Veli soyundan Fatıma Hanımdır. Her iki yönden de Peygamber Efendimiz'in soyundandır. 1945-1987 yılları arasında 42 sene bilfiil Şeyh Hamidi Veli (Somuncu Baba) Camii'nde görev yapmıştır.

Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi, aynı zamanda muta-savvî ve tekke şairidir. Divan şiirinin 20.yüzyıldaki örnek temsilcisi bu zâtın Gazel, İlahi, Kaside, Rubaiyyat ve Müstezat türünden meydana gelen, Divân-ı Hulûsi-î Darende'vi adlı eseri ile, yakınlarından başlamak üzere ahbablarını yazdığı, nazım ve nesir şeklinde mektupların toplandığı Mektûbat-ı Hulûsi-î Darende'vi ve Hutbeler adlı eserleri vardır. Bu eserler kendisinin kuruculuğunu yaptığı Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi Vakfı tarafından neşredilmiştir. Her zaman halkın yanında Hakkla beraber olma yüceliğinin şahsında ve eserlerinde görmek mümkündür.

Hayatı boyunca kendini insanlığa, hizmete vakfettiği, gerçek manâda tasavvufun, insanlığa hizmet olduğunu örnek ahlâkıyla sergilemiştir. "Allah güzeldir, güzel olanı se-

ver" prensibi ile güzel olan her şeyi insanların hizmetine sunmuştur. Yapılan hizmetleri Allah için yapan ve topluma örnek olan yüce şahsiyetlerden biridir.

Geçmişten geleceğe hizmet etme aşkı ve heyecanı ömrünün son günlerine kadar devam etmiştir. Tarihin derinliklerinde yaşayan, değişik yol ve metodlarla tüm insanlığa hizmet eden büyük mutasavvıflar, Mevlâna, Somuncu Baba, Yunus Emre, Alaaddin Attar, Hacı Bayram-ı Veli, Akşemseddin, Abdurrahman-ı Erzincâni, Fethullah-ı Musûlî, Tâceddin-i Veli gibi Osman Hulûsi Efendi de kendi asrı olan 20. asırda insanlığa hizmet etmenin neşvesini, neşesini insanlık alemine göstermiş, bir insan ömrünün nasıl dolu dolu yaşanacağını, güzel ve örnek ahlâkı ile ortaya koymuştur.

Onun hayatı, üretici derviş tipinin en güzel örneklerinden birini oluşturur. Hizmete, iş ve harekete dayalı bir tasavvufî anlayışa sahiptir. Hulûsi Efendi "Allah yaptığı işi güzel yapanı sever" hadisindeki mânâyı uygun olarak söylediğini güzel söylemiş, yaptığı işi güzel yapmış, baktığına güzel nazar etmiş, böylece çevresinde, hâfî, kâli ve nazan ile gittikçe genişleyen bir hürmet hâlesi oluşturmuştur.

Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi'nin çizdiği ideal insan tipinde söz ile fiilin mutabakatı aranıyordu. Darende ve çevresinde, kendisine gönül verenler üzerinde oluşan

otoritesinin kaynağında da bu mutabakatın önemli yeri vardı. Camilerde ağacın önemi ile ilgili hutbe okunması yönündeki talimatı, Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi, ilk önce kendi bahçesine 15 kadar ağaç diktikten sonra yerine getirmiş, hutbesini irad etmişti. Somuncu Baba Camii'nin çatısında fiilen çalışmıştı. Eşsiz bir tevezuya sahipti. Bu tevezuyu fiilen yaşıyordu. İnsanlar arasında azametle yürümemiş, davetlere icabet etmiş, bir çok etkinliklerde, merasimlerde sevenleri ile beraber olmuştur. Kadirşinas ve vefalı idi. Her türlü meşru gayreti kutsayan bir fikre sahipti. Hayatında her adım, Kur'anda bir gezinti gibi idi. Bütün hayatını yaratıcının istediği gibi bir kul olmaya vakfettiği. Tarihe, topluma ve ülkesine karşı duyduğu sorumluluk ve hassasiyetinin bir ifadesi olarak "Yurdumun her taşını Ka'be sayarım" diyen Hazret, bu özellikleriyle dini liderlik boyutlarını aşarak, tarih önünde, maşerî vicdanlarda ve toplumsal hafızalarda yerini almaktadır.

Osman Hulûsi Efendi sosyal yönü ile oldukça dikkat çeken üstün özelliklere sahiptir. Kan davalan gibi büyük kavgaları, aile münakaşalarını, komşu anlaşmazlıklarını bıkmadan usanmadan sulh etmiş, ömrünü İslâm üzere ve banşaya yönelik işler yaparak geçirmiştir.

Manevî kalkınmanın yanında maddî kalkınmayı ihmal etmemiş, bunu manevî gelişiminin bir aracı olarak görmüştür. 1960'lı yıllarda Şeyh Hamid-i Veli Camii onarım ve ihya demeyişini kurarak hizmetlerin daha iyi şekilde yapılması için çalışmalarında bulunmuş, zamanın imkansızlıklarına rağmen her türlü fedakarlıktan kaçınmayarak, at sirtında çevre kasaba ve köylerden cami onarımına yardım toplamak gayesiyle dolaşmıştır. Yine aynı yıllarda cami derneği yaratma sosyo-kültürel bir faaliyet olarak Somuncu Baba adlı kitabın yayınlanmasını sağlayarak Şeyh Hamid-i Veli hazretleri ve Darende hakkında ilmi bilgilerin neşredilmesini sağlamışlardır. Darende ve çevresinin gelişmesi, iman ve gençliğimizin en güzel şekilde yetişmesi için çalışan Hulûsi Efendi, okul, cami ve benzeri müesseselerin yanında Darende'ye bir fabrika kazandırma gayesiyle 1970'li yıllarda yoğun çalışmalar başlatmış, çimento fabrikası olarak düşünülen bu eserle, atlı haldeki maden cevherinin işletilmesiyle memleketin millî gelirine de katkıda bulunmak arzu edilmiştir. Bu müessese daha sonra iplik fabrikası olarak tanzim edilerek 1988 yılında hizmete açılmıştır. Darende Merkez Sağlık Ocağına şahsî gayretleriyle bir jeneratör temin etmiş, ayrıca Ambulans alımında katkıları olmuştur. Hassaten Darende'ye tam teşekküllü özel bir vakıf hastanesi yaptırmak gayesiyle, kendi divanından elde edilecek geliri bu amaca tahsis ettirmişlerdir. Vakfı tarafından arsa temini çalışmalarını sürdüren hastanenin proje hazırlıklardan tamamlanmış ve yapımına başlanmıştır.

Bizzat yaptırdığı müesseseler şunlardır;

- Abdurrahman Erzincanî Camii ve Külliyesi
- Darende İmam Hatip Lisesi
- Darende İlahiyat Fakültesi
- Tâceddin-i Veli Mescidi
- Şeyh Hamid-i Veli Çeşmesi
- Kudret hamamına giden köprü'nün yapılması
- Şeyh Hamid-i Veli Camii'nin ihya ve onarımı

Yapılmasına vesile olduğu eserler ise şöyle sıralanabilir;

- İplik fabrikası
- Sağlık ocağına ambulans ve jeneratör alımı
- Endüstri Meslek Lisesi yerinin alınması ve tahsis
- Çarşı Camii (Zaimoğlu) yapımı
- Sadrazam Mehmet Paşa Kütüphanesi yerinin alımı
- Kudret Hamamı'na giden köprü'nün yapılması
- Zaviye mahallesi su yolu yapımı.

Eğitime yaptığı katkı ve hizmetler dönemin Cumhurbaşkanı tarafından takdirle karşılanmış ve bir plaket verilmiştir. (1984)

Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi'nin düşündüğü ama hayatında gerçekleştirmediği bir çok projesi daha bulunmaktadır. Adını taşıyan vakıf "Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi Vakfı" bu projeleri gerçekleştirme yönünde faaliyetlerini sürdürmektedir.

Osman Hulûsi Efendi, 19.02.1938 tarihinde Darende'nin ileri gelen ailelerinden Yeniceliolu Mehmet Ali Efendi'nin kızı Naciye Hanımla evlenmiştir. Naciye Hanım, daimi olarak Osman Hulûsi Efendi'nin manevî hizmetlerinin yanında olmuş onu desteklemiştir. 52 yıl süren evliliklerinden beşi kız beşi erkek olmak üzere on evlâdı olmuştur. Oğlu H. Hamidettin Ateş kurduğu Vakfın Başkanlığına ve manevî hizmetlerini devam ettirmektedir.

Eserleri

Divân-ı Hulûsi-î Darende'vi

Aruz vezni ile Divan şiirinin gazel, kaside, ilahi, müstezat ve rubâî gibi çeşitli şekil ve vezinlerde kaleme aldığı mümtaz eseridir.

Mektûbat-ı Hulûsi-î Darende'vi

Edebi bir üslupla kaleme almış olduğu mensur ve manzum mektuplarının oluşturduğu nasihatnâme türünde eseridir.

Şeyh Hamid-i Veli Camii Minberinden Hutbeler

1945-1987 tarihleri arasında Şeyh Hamid-i Veli Camii'nde imam ve hatiplik yapmış, bu görevini ifa ederken irad etmiş olduğu hutbelerinden oluşmaktadır.